

13
f -
78F

Mark Gurakuqi

GJETO PLAKU

Poamë

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
H K O D E R

Tiranë, 1955

F 13
78F

89A.983-1

"BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
S H K O D E R

MARK GURAKUQI

*Nr. Juv. 25365
Rep. 8 LAS4*

GJETO PLAKU

13-E-83

POEMË

BIBLIOTEKA
"MIRIN BARLETI"

8949

NDËRMARRJA SHITËTORE E BOTIMEVE
TIRANË, 1955

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MIRIN BARLETI"
SHKODER

KUJTIMIT
TË
JORGJI DILOS

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER

KANGA E PARË

Se ç' po fryn murlani mbi Mirditë,
lisa e shpija a thue se don me zhbi,
thue se bjeshkët don për tok' me qitë.
N' Mal të Shejtë era uluron.
Uji lugjesh akull fare ngri,
prej çatijash viren hejt si trena,
zbardhon bora bjeshkë edhe çetina,
kamb' njeriu nuk mundet me kalue,
nuk kalon as gjogu ma i harlisun.

Ata njerës ku thue se jan' nisun,
ku varg sontë dashkan për me shkue
e murlani s'po ua ndalka vrapin?

N' ksoll' të Gjetos ata kan' qëndrue.

— A don miq, or ti burri i Malsisë?

Gjetja del e miqt i pret te dera:
nëpër drit'n e marrun të bishtukut
ç' po u vetinte ylli partizan!

— Mir' se erdhët n' konak tem, o trima!
 i fton plaku edhe mbrendë u prin.
 Me t' gjith trimat një për një po falet.
 — Ulniu, burra! — u ban vend te zjarri
 e' i krah dru në votër ai ka shtue.
 Midis tyre një për be nuk ka
 tridhet dimnat që t' i ket' kalue.
 — Dridhnie, o burra, rruga ju ka lodhë! —
 nxjerr kutinë dhe u a ven përpara.
 — T' u rrit' ndera, o i zoti i shpisë!
 Miqve Gjetja at—her' m' u ka thanë:
 — Hajt lironiu, o burra, si n' shpi tuej!
 E gjerdanat trimat i kan' hekë,
 ven' mauzeret edhe pushk't n' njanë anë.
 Te carani Dila ka vu xhezmen,
 merr buljerën edhe lan filxhanat.

Nji djal t' ri rrin Gjetaja tue pa,
 atje n' krye të shokve që ka ndejë:
 ka një ftyr' të pashme që i pëlqen,
 diçka e fort' në sytë e tij shkëlqen,
 diçka e kthjellët zemrën që t' rrëmben.
 Trupin lis me majën të lulzueme,
 shpatullgjanë e flokët kaçurrela.
 Nuk i rrihet Gjetos pa e pyetë:
 — Si e ke emnin, o ti djalë i ri?
 — Astrit — gjegjet djali tue buzqeshë.
 — Ma gëzofsh, se emën t' bukur paske!

Partizani merr e i hedh postiqen.

— Mue m' thon' Gjeto.

— Emnin tand e dimë

e fort mirë na kan' fol' për ty,
se Shqipnin për zemër fort e ke.
Vshtirë e kemi për me u sjell' n' kto ana,
por ma pak veç asht sivjet sa vjet,
miq të ri na jem' tue gjet' përditë!
Gzueshëm syni djalit po m' i ndritë
e miqsisht ai Gjeton rrin tue pa.

E, kur Dila pati mbledh' filxhanat,
ka marr' Gjetja e grues kshtu m' i ka thanë:
— Sill raki e meze për miqt tonë,
bukë e kryp' çka Zoti na ka falë.

Jan' shtruar burrat rretherrrotull sofrës.
Nji qep' t' madhe e ndau Gjetja katërsh,
kokrra hudhre miqve para u vu,
prej nji poçi t' lasht' me qep u shtije
raki t' fortë zi ksaj vjeshte n' shpi.
Gjini kupet u ka pru me djathë.
Dila votrën mirë e ka pastruar,
ka qit' brumin e i ka vu kakinë,
hap kusinë e groshën e kërkon.

Ban kryq Gjetja e partizanve u thot:

— Hajde, çonie, o burra, mir' se m' erdhët!

— Mir' se t' gjet' m' e t' gjet' e mira, o Gjeto!

Fillojn' trimat për me pi raki,
po han meze e nisin muhabetin.
Mbushun oda plot me tym duhani.

I sheh Gjini dhe s' din' syt me u nda,
shum prej tyne moshatarë i ka!
E sa ambël sytë e tyne ndrisin,
e sa bukur fjalët që m'i qisin :

— Po lum Gjetja, — asht tue thanë Astriti —
shpejt n' kto ana ka me zbardh' lirija,
shpejt Mirdita ka me dal' në dritë,
për Shqipni do bjer' jet' t're Partija!
Ktu urija s'ka ma kamb' me ba,
në shpi tande vetë i par' do jesh,
qetë e tu ndër ara ke me nga,
grigjën tande edhe ti do kesh,
me t'pi gjakun ma kurrkush nuk ka,
do e bajm' jetën t'bukur si n'Rusi!...

Bukur flet, qe besa ai djal i ri,
n'zemër Gjetos një trazim tue i vlue,
aty droja e gzimi jan' përzi,
don t'besoj', s'i bahet me besue.
E Astriti kshu ka nis' me i thanë:
— S'pari sontë shoh un' partizanë,
por për ju shumë t'flitet kam ndigjue,
dikush mirë edhe dikush fort zi.

Zi për ju ka folun Kapidani
e ka than' se jeni belaxhi,
me flori se Rusi ju paguen,
se ju kishat doni me i rrenue,
se ju doket doni me na i çartë.
Kapidanin katërqindsh e mbajnë,
prap s'më bahet fort për me i besue.
Në sy t'mirën un' ta them, si t'ligën:
Ndoci i Dedës për ju mir' m'ka folun,
për trimni e njeh at mbar' Mirdita,
për burr' fjale e për log kuvendi,
e atij ma kanda me i besue.
Për vatan m'ka than' se ju luftoni,
fukaras' ju zot që i paski dalë!

Kshtu tha plaku e prap kutinë u zgjati.
Në mendime flakën po shikon.
Heshtin trimat duhanin kah dredhin,
kur Astriti nisë e kuvendon :

— Mirë e the e mir' ta dijshe, o Gjeto,
me luftue na për Shqipni kem dalë,
për të shtypun e skamnor' ku janë.
Kush me pare s'i blen partizanët,
sikur blihen, shiten kapidanët.
Nanën plakë' e grue e vajz' kam lanë,
kshtu dhe tjerët që jan' ktu me mue,
kshtu me mija që në mal kan' shkue.

Vetë e dij se a kan' sot buk' në shpi,
veç e di se s'ka për ta lumni,
jashtë atdheut anmikun pa e përzanë,
Markagjonat për pa i zhbi të tanë.
E them, Gjeto, viti s'ka me u kapë,
n'Kulla t'Gjonit ka me u shtjell' flamuri
kuq e zi, ashtu si e kem për zemër!
Sa për dokrrat që shet Kapidani
se jan' rrena ke me u bind' ti vetë.
Ai do mendjen me jua marr' me to,
me ju mbajt' si kau ndën kular,
t'ju laj n'gjumë, përse dhelpna dron
se n'kto ana s'ka me mbet' ma i parë!

E ndjen Gjetja e fort po thith çibukun,
sa mir' djali punët që i pleqnon,
por kaq leht' si bahet me besue,
jo pse n'zemër ka ai Kapidanin,
shtremb' me te gjith jetën jan' shikue,
por e din se asht një ujë i vjetër,
se nuk shkulet leht', jo, Kapidani;
me qindvjeta rrajë aty ka ngulë,
sa fërtymat përmbi te kan' ra,
sa her' trimat kapërthye me te,
prap në kambë ti n' Mirditë e ke!
E s'ish pun' me luejt', jo, Gjermanija,
krajl i idhtë e trim na kish qillue,
se shumë krenat m'i kishte shkurtue

forta gjamën nëpër bot' tue ba
e ia mbante krahun Kapidanit,
n'daç me pare, n'daç ti me barot!

— Kapidanin zor kush ktej se e lot! —
Gjeto Plaku partizanve u thot —
keq me te e keni, fort po drue,
nuk lshon pe, ai vendin pa shkretue,
n'kulla t'veta për pa u djegun zhari...

Fjal' t e Gjetos rrijnë tue ndigjue.
U pëlqen ai burrë i that' në votër
me at ftyr' të mprehët e zeshkane,
me mustakët që kan' nis' me iu thi,
me sy t'vegjël, ku shkëlqen urtija.
E Astriti Gjetos i asht avitë;
dorën n'shpatull plakut ia ka vu:
— Na fort mirë e njohim Kapidanin,
mirë ia dijmë gjith dreqnit që bluen,
shit' te Zogu e shit' te italjani,
kambë e krye ai shitun te gjermani,
por prap hovin s' mundet me na e ndalë,
as Gjonmarkajt, as vet' Gjermanija,
se na, Gjeto, kemi krah Rusinë.
Po mos t' ishte njajo Ushtriya e Kuqe
për ne drita s' kishte kurr me zbardhun,
s' kish me ardhun për në kurr liri.
Ajo para ma ka vu anmikun,
s' do shkoj' gjatë e n'strofull do t'i mbrrijë...

E ndjen Gjini e n' zemër t' re i len
si një andërr, si një shpresë e re.
Fjal' t e Zefit, shokut të vegjisë
tash ndërmend të gjitha po i vijnë:
«Partizanët trima janë me fletë;
i kam pa, me ta kam bisedue,
njerz ma t'mir' nuk mundesh kund me gjetë
me ta shpejt do shkoj për me u bashkue!»

Deri vonë trimat biseduen
një nga një gjith punët tue i peshue.
E, si erdhi koha për me ra,
një buzë Gjetja muer e n' zjarr e vu.

shin lodhë e fjetën partizanët
përmbi firin që u kishin shtrur,
porse gjumi Gjini s' don me e marrë,
me sy çelë ai sontë andërron,
me pushk' n' krah ai vehten e shikon,
me yll t'kuq në ballë ai tue marshue,
fund e maje tue i ra Mirditës,
tue sulmue me trimat partizanë...

E as Gjetja gjum në sy s' po ven,
në mendime sontë fare tretë.
Thith çibukun rryeshëm Gjeto Plaku
e ai zjarri që këcet në votër
i shembllen me një stuhë që n' zemër
po i çohet rreptas tue gjimue.

Gjyq me vehten sonte asht tue ba,
n' nji greminë i duket se ka ra,
merr me dalë e porsa n' maje mbrrin
dikush t' shtymen përsëri ia ep.
Prap merr t' ngjitet, por nuk ka fuqi ...
Por përpara ban sërish me shkue ...

Diçka, o Gjeto, sonte të mundon,
diçka e re në zemër po të vlon,
fjal' t e Ndocit sonte tue kujtue!
Ai t' ka thanë se jan' trima t' çartun,
ai t' ka than' me u ba me ta përjetë,
me kap' pushkën, me i dal' zot lirisë!

Ajo perde që t' kish err' shikimin
e s' t' ka lan' t' vërtetën për me pa
shpejt do shqyhet nga kjo dritë e re
dhe pse 'i dorë e gjatë e thatanike
prap në sy mundohet me ta vu! ...

Ka marr' drita dalngadal' me dalë,
kan' nis' majat lisave me iu pa,
dhe pak dita mbi Mirdit' tash bjen,
porse gjumi Gjeton nuk po e zen ...

BIBLIOTEKË PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER

KANGA E DYTË

Mbaju, o nan', se s'ban kështu me qa,
s'po shkon Gjini faqen me ta nxi,
por me shok' sokola për me u ba,
ksaj Mirdite për me i sjell' liri!

Loti i Dilës i ka njomun faqen,
sa fort dridhet zemra e djalit t'ri,
kur për zemër nana e shtrëngon
e i lmon flokët porsi t' ishte fmi...
Vllau e motra e shikojn' habitë,
jan' të vegjël, ata gja s'kuptojnë,
por mbas nanës dhe ata vajtojnë...

Gjeto Plaku ka qëndrue n' një anë,
rrin me dhimbje Dilën tue shikue,
vshtirë e ka të vetme aty me e lanë,
keq do heki tokën me punue,
her' tue ngranë edhe ma shumë pa ngranë...
Si i mban lotët as ai vet' s'e di!
Sa e dhimbshme qenka kështu me u nda,
me lan' ksollën edhe grue e fmi

pa e dijtun a'ke ma me i pa!
Por s'ka gja që Gjeton t'mund ta ndalë:
— Hajt, tash, loke, mjaft me djal' je falë,
shpejt me Gjinin kemi na me u kthye.
E sheh Dila Gjeton thell' në sy:
në te dhimbje e dashuni përzi:
— Kujdes djalin! — edhe përsëri
Gjinin nana e shtrëngoi në gji.
— Lamtumirë — djali përpëriti
tue u rrekë lotët me ndalue,
por i ndjeu ndër mollza tue pikue,
duerve s'amës zemërvra rrëshqiti!...

— Ju ruejt' Zoti! — Dila po i uron—
Udha e mbarë! — e kalamajt shtrëngon,
me ta vetëm tash ka me jetue,
me ta vetëm tash ka me qëndrue...

Ka nis' bora bjeshkëve me shkri,
lule pemët kan' fillue me lshue,
t'kthjellët ujnat zbresin ndër fushore,
ndër zabela po ia thon' bilbilat...

Kundron Gjetjo bjeshkët e thepisme,
kundron majet ende mblue me borë
e i bahet se ndër dej i shkrin
ajo ngricë e rreptë dimënore,
ai dyshim që ende i kishte mbetë.

si shkrin aklli i mbram' ndër rreze t' diellit.
E tash n' shpirt ai ka dritë e diell.
Rrez' n e par' të tij e njohti n' ndimën,
por në zemër i gjallnoi pranverë ...

Përbrij' Gjetos ec i biri, Gjini,
tetmbdhet vjetët ende s' ka kalue,
porse shtatin ai ma ka çetinë,
porsi dreni kambën t' shpejtë e ka,
s' ia gjen shokun djalit kah pashija,
si njan hyu që shokve n' mbramje u prin.
ma se 'i nan' për dhandërr e lakmon,
ma se 'i çik' për burrë e andërron ..
E kish Gjetja për me i dhanë 'i nuse
me thirr' fis e miq e dashamirë
e me ba një dasëm pors i motit
Fort po i kandte 'i nuse n' shpi me e pasë,
fort po i kandte camërdhok' t e t' birit
me i marr' n' prehën, flokët me u lëmue,
por s' ish ngut' se koh' t' vështira ishin,
tym e flakë se ndezë ish bota mbarë.
Kish pleqnue që lufta sa t' kish më
t' ia gjej' djalit kund një vash' të re.
Kështu plaku rrinka tue mendue,
tjetër n' mendje djali asht tue çue :
djali nusen e ka gjetun vetë !
E ka mendjen te ajo dit' shtatori,
kur e njohti n' mal, ku bante dru,

si s' i doli zemra krahanori!
Shtati i saj si t' ishte një selvi,
fityra e vashës porsi hana e plotë,
si shigjeta një qerpiku i zi
e si qielli njata sytë e shkrue,
kurrkund shogën mos m' ia gjet' në botë!
Shpesh me Mrikën Gjini ishte pa,
n' zemra t' reja kishte le dashnija,
kur një vashë si kjo njeriu ka
ma e lehtë i duket vorfënia!...
Her' n e fundit djali sjell ndërmend:
Përkrah ecshin nëpër pyllin virgjën,
sipër qiella thue ish ndezun flakë.
Nga larg vijshin tingujt e zamares
e për dritë e paqë e dashuni
kndonte zemra e kthjellt e katundares.
Ecte vajza syteposht' brij tij,
faqet kuq si shega devedyshe,
porsi fleta buza e njomë iu dridhte.
— Mos kij dert — i kishte thanë ai —
do t' kthej' Gjini, mori njomzja e ahit,
do t' kthej' Gjini, veç më prit ti mue,
e për trup ai vajzën kish afrue,
me dor' — zjarr ia lmojti kaçurrelat.

Syt, ku ndriste loti mbajt me zori
si inxhi e pastër dashunije,
vajza çoi e thell' prej krahanori

nji rënkim i doli dhimsunije :

— Do t' pres, Gjini, i kishte thanë ajo,
drit' të syve të ka Mrika ty,
a sëbashku si zemra ma do,
a nën dhe le t' hyjmë na të dy !
Ecën Gjini . . . e pran' tij asht Mrika,
ai me vehte do ta ket' gjithmonë,
n' sulme t' rrepta dhe ndër andrra t' tija !
Ecën Gjini. . . e mendon për t' ardhmen,
andrron çastin, kur në shpi do e bjerë
nuse t' qeshun, porsi lulja n' gem !
Si me nusen ka me u gzue e ama,
sa fort Gjetja Mrikën do ta dojë !

— Ku na pret, the, Zefi ? — pyeti Gjetja.
— Te tre lisat e kem' ba me fjalë,
vetë Astriti aty ka me dalë.
— Edhe pak e thue se kemi mbrril

Ecën Gjetja si t' ish djalë i ri—
e si kurr po i ngjatet sot atij
shok' t e besës t' shkoje me takue !

Vrapo, Gjeto, ku të thurret liri,
me luftue për ksollat vorfënore,
me luftue për shkrepat e Mirditës,
me luftue për tokën arbënore !

KANGA E TRETË

Paska qitun fjalën Kapidani:

— Shndosh me krye, kush kullat s' mi shklet mue,
kush nuk mundet nga kto an' me m' zhbi!
Cili dorën ka mbi mue me çue
me rrasht' t' vet ai ka për ta pague.

E ka mbledhë ai do laperat e zgaqa
me pas' rand po, toka për me i bartë
kin me ta se dashka për me pritë
val't e rrmbyeshme t' sulmit partizan.

Ka ndi Gjetja dhe sa fort ka qeshë.
Kapidanit ia ka qit' një kangë:
«T' ka vdekë era, or ti Markagjoni,
e n' va s' t' qesin prrallat që po thue,
as laperat që ke grumbullue,
e s' t' qet n' va, jo as Hitleri yt,
për një qime kah i shkon asht kryet,
por shuej zan' e prit se ta kem mbrijtë,
qe, dasmor' t' e krushqit na jan' nisë,
kurrnji dasëm ma me aheng s' ke bal!»
Mbushun bjeshkët gjith me partizanë,
si val' t' rrepta para jan' tue shkue,
s' ka anmik që t' mundet me i ndalue,

s' ka saraj që t' mundet me u qëndrue...
Thue jan' malet krah për krah rreshtue,
thue se lisat hap për hap marshojnë,
thue se prrojet përkrah tyne shkojnë,
thue se shqipet bashk' me ta sulmojnë.
e njizani i thrrasin Kopidanit:
« Markagjon, e kemi 'i fjal' me ty! »

Lavdi paç, e Divizjoni i Parë,
lavdi trimat që s' kursyen as jetën,
por n' kta male dhe n' kta shkrepë mbetën,
sollën paqën, bukën e lirinë!
Këta male kurr s' dō të harrojnë,
edhe motet, shekujt kan' me shkue,
porse burrat që këtu jetojnë
kang' të reja kan' për ty me këndue!

N' rradh' t e para babë e djal' vrapojnë,
s' po ia dijn' për plumba që fishkillojnë,
s' po ia dijn' për bomba që pëlcasin,
ata ngasin ndër të par' t me mbrri,
ata ngasin ndër të par' t me zhbi
ate çerdhe t' vjetër tradhëtije.

Hajde Gjeto, o Gjeto Plaku ynë,
s' paska gja që me ta trembun synë,
sa fort n' d' eje gjaku asht tue t' vlue,
me fashistë se ç' po je tue u pre,

nji për far' prej tyne mos me mbetë,
shok' të fort e miq për kok' ti ke
partizanët, trimat-o me fletë!

Zefi i Markut ec me ta përbri;
bashk' me Gjinin partizan ka dalë.
Sa idhnija m' i veton në sy,
thue don Gjonin me dor' t' vet me e shkye!

Para, Zef, shko ti me shok' t e tu,
shpejt lumnija do të çel' për ju,
shpejt në shpi të dashun me më kthye,
nanën plak' për zemër me shtrëngue,
gruen e fmin' sërish me ledhatue!

Shum nga djemt që mbledh' ka Kapidani
kan' marr' vrapin e s' ka gja që i ze,
kamb't e lehta edhe faqja e bardhë.
Por po kish dhe trima belaxhi,
që s' u dhimbsesh kryet m' se bostani
e ndër prita da kan' me qëndrue
me lan kockat Gjonin me shpëtue.
Fort po gjuejnë dhe sa fort po njisin
e po e rrxojnë ma se' i partizan,
por s' po munden kurrsesi me i ndalë:
shihi trimat si stuhi që lshohen,
komandanta e komisar' në krye!
Si re breshni Gjini para sulet,
shkrep mashinka porsi t' ish rrufe,

në sulm t' idhët partizanët hudhen,
kambë anmiku s' do të lan' për bé...

Flamurtarin n' tok' një plumb e rrxon,
por, dhe vdek', flamurin s' e lëshon:
«Para, o shokë!» ai duket sikur flet!
Hudhet Gjini, kap flamurin vetë,
nëmes plumbash pa u ndal' vrapon.

Shtillu, Flamur, kuq si gjaku ynë,
ndër kta shkrepë prore do valosh,
pal' t e tua në Kushnë do rrahin,
Shqipja e lirë do flutroj' n' Orosh!
— Në sulm, shokë! — Astriti vikati
e si era në ball tyne ngau!
A t' ka ra ndo' i her' me pamun shenat
kur me gjam lëshohen thik teposhtë
e me vehte qeta e lisa marrin?
Nashtu, atbot', t' u derdhën partizanët!
Fort shunglluene malet e Mirditës,
sa shumë lugjet kan' atbotë ushtue,
ç' erdh beteja për dekikë tue u xe!
Bajn' kërدينë trimat mbi stërvina,
por ofshë, se mbeti ndonji nga ne!
Mbaju, o nana e Mestari Qenanit,
Atje n' krepa t' Kurveleshit tand,
për Mirditën sot yt bir ka ra,
qëndro, nusja e Masar Nezirit,

për kta ksolla sot yt shoq u vra,
zemër, motra e Sinan Demirit
për Shqipninë ka ra sot yt vlla!

Dert mos keni se shkon gjaku hupë,
dhet për një anmiqt do ta paguejnë!
Shiko Gjini pa ia da tue qitë,
një fashist në shej ai rri tue marrë,
se fort t'zeza n' mitraloz po ban,
se fort shokët ai me te po vret,
porse plumbi s'dashka për me e kapë,
dredhisht trupin mbas një curri mshehë!

Mbas një shkambi Gjetja vend ka zanë,
sa mir' n'shej anmiqt po asht tue i marrë
me at syn' e prehët si t'skifterit.
Por ç'ka Gjini që rrëshqan' po hiqet?
Me i dal' mbrapa djali e ka pleqnue
mitralozit shokët që po vret.
Ai rrëshqanë. . . dalngadal' rrëshqet
e afrohet... edhe ma afrohet...

Deshi Gjetja t'i baj' za një herë,
desh me i thirrë mbrapa për me kthye,
veçse trimat s'po ia dijn' për fjalë...

E sheh Gjetja dhe një angushti
ia pushton at zemrën atënore,
frika e gzimi në kët ças përzi.

Vshtir' me mbrijtë për pa ra në sy,
porse djali po rrëshqet pa pra. . .
Mbi te plumbi si dreshni lëshohet,
mitralozi me zemrim qëllon
përmbi Gjinin e t' pushue nuk ka.
Por pse djali vehten ma s'e mbron?
Pse, si para, me mashink' s' shënon?

O Zot! Zemra burrit ç'm'i ka therë,
thue se bjerrun ai ka drit' n e syve,
thue se zemrën dikush ia ka shkulë,
thue plumb qielli përmbi te ka ra,
ndën kamb' toka thue se zjarr i qet!
Tmerrshëm Gjeton para mnija e shtyn!
Vrullshëm plumbi fishkullon n' ajri!
N' sulm jan' hedhun të gjith' shok' t e tij,
mitralozit zanin me ia shue,
kryet e idhët gjarpnit me ia pre.

Zefit vendi vend ma nuk i ze,
shkrep mashinka e tij porsi rrufe.
Mitralozit ma s'i ndihet zani,
dhe një postë e humbi kapidani.

Fill' nga i biri Gjetja aher' ka shkue.
Gjinin plumbi n' shpatull e ka marrë.
Si 'i lamsh Gjetos n' fyt iu grumbullue.
Në duer mori dhimsunisht at krye

aq të dashun, aq të shtrejtë e ndiu
loçka e zemrës se si ish tue hjekë.
Rretherrotull disa shok' qëndrojnë,
kafshojn' buzët, porse lot' t' pikojnë!

E di, Zef, ty shoku i shtrejt' t' ka ra,
vshtir' për ty për me durue pa qal!
Ma ndër shkrepë s' ke me te me nga,
dy dhi t' shkreta me lshue me kullotë,
kumar Gjinit n' dasëm s' ke me i u bal!

Gjeto Plaku bani zemrën gur
e nuk qau, se trimi s' ban me qa,
ai idhnimin n' zemër ndry e mban!

Përbrij' tij Astriti ka qëndrue,
krahun Gjetos fort ia ka shtrëngue,
si me dashtë për me i dhan' guxim,
por vet' buzën po kafshon me idhnim!
E sjell n' mend një natë dimënore,
kur pat shkue n' kasollën vorfënore
e pa s' pari kishte djal' n' e ri
lis me dega me e pas' lakmi!

Gjini hapi sytë e tij të mekun:
në ta jeta thue se ishte tretun,
hija e vdekjes kishte n' ta zatetun.
Ata sy nga Gjetja ai kishte çue:

— Pa ndigjo, mor bab', të qofsha true,
me çka m' duket m' erdh e mbramja mue.
Po hallall të gjitha me m' i ba,
hallall nana qumshtin që më dha,
dy vocrrak', shyqyr, mbas meje ka,
shpejt do i rriten e do i çelin ditën.
Lamtumirë, o more shok' t e mij,
amanet, për mue mos mbani zi,
m' keni msue si vdiset për liri
At liri e gzofshi, e trashigofshi,
ma gëzofshi ju Shqipninë e ré!»
Kshtu tha Gjini e n' fytyrë u pre,
syte i mbylli sikur fiket ylli,
syte i mbylli edhe ma s' dihati!

N' sulm të mbramë u hodhën partizanët
As vet' Gjetja s' diji se si pati
fuqi djaln me e pa tue vdekë.
Edhe ' i herë ia lmoi ai kaçurrelat,
ball'n e gjanë edhe i' herë ia puthi
e me shokët përmbi kullë u lshue.
Forta dhimb' në zemër i gjëmon,
e: «Për Gjinin! — thret, ai kur qëllon!

Tym e flak' po ndizet Markagjoni!
Le ta dij' fort mirë Kapidani
sa as hini s' ka këndeje me i mbetë!
«Oh, sa shumë kte dit' që e kam pritë,
ditë e re do zbardhi për Mirditë!

KANGA E KATËRT

Gjeto Plaku në buxhak asht pshtetë
e për qejf ka ndezë 'i flakada.
Sonte zjarrin fort—o po m'ia kande,
sonte shum duhani m'i pëlqeka.
Sheh të shoqen edhe syt s'ia ndan,
n'anën tjetër lesh ajo po tjerr
tue luejt' gishtat si t'ish nuse e ré!
Si n'lakmi ai Dilën rrin tue e pa
e n'at drit' të marrun të bishtukut
ajo i duket si dikur n'rini,
kur pesh' zemrën Gjetos i kish çue.
S'mbahen mend sa vjet që kan' kalue,
kur te kroni s'pari at ditë e pa
e pa e dijtë as vetë ishte kujtue
se n'dashni me çikën kishte ra!
Syt si zhgjeta n'fytë ia kishte ngulë,
flakë e kuqe Dila ishte ba,
marrshëm vajza sytë e vet kish ulë
e s'kish mundë për me i thanë asgja.

Me pranverën kishte le dashnija,
kish çue kokën porsi lule e ré,
eh, sa e bukur asht vërtet' rinija,
kur t' rreh zemra për një fllanx' të re!

Porsi n' andërr kishte atbot' jetue,
prej gëzimit vendi vend s' e zente
ai gjith natën rrinte tue mendue
si sërishmi ditën do e takonte.
Jo, s' kish pas ' ma t' lumtun se ai,
e gjith bota i dukesh e tija,
o rini, e bardha, moj rini,
krah' të falka vërtet' dashunija!
E desh Dilën ta çoj' nuse n' shpi,
veçse qeni i ndytë i Kapidanit
njaj Cub Doçi na i pat diktue
e pse Dila fort na i kish pëlqye
n' kull të vet ai deshi me e çue!
Edhe Gjetos i kish çuemun fjalë:
— Hiq dor Gjeto, se sharron me krye!
Por nuk mundi Gjeton për me e ndalë—
Gjetja çikën n' shpi e pati marrë.
Porsi bisha at-her' Cubi u ba,
nuk shkoi mueji e vllaun e tij ma t' ri,
t' shkretin Prengë Cubi i pat vra;
e la dekun shtatin pa e rritë.
Shpejt veç Gjetja mori gjak' n e tij
n' lule t' ballit Cubit ia pat njitë.

Ai s' kish kend, por nxe ish Kapidani :
« Gjeto Plaku fjalën ma ka thye,
mir' ta dijë se ate që bani
ndonji ditë do ta laj' me krye ! »

Keq fort Gjetja jetën kish kalue,
tue u ruejtë mos t'i zan' ndo' i pritë,
shpin' mos t'vinë rrafsh për tokë me i rrxue,
mos t'ahmerren përmbi gruen e fmitë.
Kaq her' pritën trimit i kan' vu,
s' din me thanë as vet' si ka shpëtue.

Por tash dit' të reja ktu kanë ardhë.

Ndër dy an't e votrës rrijn' fëmija,
Mara shkruen e Prenga po lexon
me za t' naltë: « Duel në drit' Shqipnija,
ma e bardh' jeta ktu për ditë agon !
Buzqesh plaku dhe me krye pohon.
Sytë e trimit sonte fort ndriçojnë,
si të rimun sonte m'i vetojnë,
n' zemër kangën t'i buçasë ai ndjen,
Qiftelisë Gjetja nis i bjen :
« O parti sokolash, drita jonë,
të lumt' na që sot të kemi ty,
lum për ty po ban Mirdita mbarë,
lum për ty po ban sot gjith Malsia,
drit' të syve ty të ka Shqipnija !

Prij, Parti, ti trimat tonë azganë,
shkamb mbas teje, gjithmon' gati janë ! »

Dalngadalë koha po kalon.
Grueja furkën tash n' nji an' ka lanë,
pa ia da ai sonte po mendon:
« S' ka shumë vjet qyshse jan' shembun kullat,
por nji shekull thue se ka kalue,
njerzve syt Partija ua ka hapë,
porsi vllazën të gjith tue punue,
të tan' gjaqet në Mirdit' pajtue.
N' shkolla fmija bukuri tue nxanë,
n' ara t' lira rritet bereqeti,
vet' fshatarët n' dor' fuqinë e kanë,
porsi prindja për ta sot asht shteti !
E shpejt drita dhe këndeje do t' vijë,
n' Mat me u çue Hidrocentrali ka,
n' Mirdit' jeta e mrekullt do të ndrijë,
do t' agojnë ditët e mëdha !

Para syve Matin plak ai ka :
val' t thijoshe atje n' breg përplasen :
kush ndër mote turrin s'ua ka ndalë,
sa her' lumi shtratit t' vet ka dalë,
sa her' vala bregun ka kalue
e ato ksolla t' vorfna ka përpi.
vajë e gjamë nuk ka dash' me ndi,
n' katër udhët njerzit i ka qitë.

Porse sot ka ardhë' një kohë tjetër:
«Mat, o Mat, pak ma ngadalë ti,
sot na ty, o more miku i vjetër
një dy fjal' po duem për me t' i thanë!» —
kështu lumit m' i ka fol' Partija
e shiko si sulet puntorija,
nga gjith anët si po zbret rinija!
«Kndej me u zhdukun përgjithmon' ka terri!» —
lumit t'rrept' Partija i asht drejtue:
«uji yt do shkojë andej nga duem,
na ty vrapin kemi me ta pritë,
do t' të kthejmë na në jetë e dritë!»
Gjeto Plaku bukur fort e di:
ç'thot Partija dalun ka përherë!
«Lumi ti që prite kte pleqni!»
po gzon vehten plaku atëherë!

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER

KANGA E PESTË

– Çile derën, ti o i zoti i shpisë !

– Ju, kush jeni ?

— Miq, po çile derën ! —

si me idhni dikush po kuvendon.

At-her' Gjetja i sillet grues e fmsisë :

– N'odën tjetër shkoni e andej mos loni,
pa ardh' vetë gjë me ju kallzue.

Mbet pa za se ç'ishin, kur i pa !

Dy vet' n'dhomë u futën menjherë,

deri n'dhambë t'armatosun ishin,

do granada n' rryp t' fyshekve vjerrë ;

fill mbas tyne erdh një burr shtat hedhun,

me hap t'rand' në dhomë hyni ai,

n'krah mashinkën ai e kishte hedhun

e krahqafë vjerrun një dylbi !

Roje njani joshta der' s qëndronte.

Tre gisht qymja ftyrën ua mblonte.

Hall i modh i kishte ba me dalë

ksaj Mirdite dhe n'kto an' me u shty !

Kur ma ngusht se sonte nuk ka ra,
sonte hasmin n'votër ai e ka,
sonte gjarpnin ai e ka në gji,
Madhi Zot a ka ku shkon ma zi?!
«Çka t'kam ba kështu, o Perëndi,
që n'pleqni m'i prune me m'koritë,
me m' marrë erzin sot në sy t' Partisë,
me m' nxi faqen para gjith Malsisë?»

Duer't i dridhen, grushtat fort shtrëngon,
n'fyt me i kapë ai kishte për me u çue,
por prap vehten plaku nis qorton :
«Ma kadalë, o ti mor Gjeto Plaku,
gjaku i nxeht' nuk qet askend në va . . .
«Miq» rreth zjarrit kambëkryq jan' shtrue,
ngrohin duer't e trupin ba kaçë,
thue ka 'i vjet që zjarr me sy s'kan' pa ...
I sheh Gjetja një nga një n'fyturë :
ai që dukesh si me qenë i parë
kish një fyt' të randë e t'buhavitun,
vetllat t'trashë si me qen' kularë
ngërthye idhshëm n' ate ball të gjanë ;
syt' të vegjël me i shikim çeliku
që të dukesh zemrën se ta shpon,
bukur zgjedh' kish kët laper anmiku.
Një trupmadh ball' Gjetos po qëndron,
kurse tjetri ish i shkurt' me bark,
pa pushim ai qark e qark shikon.

— S'ka me zjarrin ! — nisi t'flas' i pari
pllamb't e duerve flakës tue ia shtri !
— N'kët mes dimni mbi çdo gja asht zjarri
ia pat tjetri.

— Si të thon', dai ?
pyeti Gjetja.

— Sulë asht emni im !
Por m'thuej plak se ç'kemi ksaj Mirdite ?

— Bor' të madhe zoti na ka qitë !
— Cil' ke n'shpi ? — e pyeti përsëri.

— Gruen uloke kam edhe dy fmi !
Ka do kohë që kan' shkue me ra,
prej iletit grueja më lëngon.

Me dyshim ai Gjeton e vështron,
syt si gaca ia ka ngul' në sy;

— Ndi, o trim !

— Urdhno ti lum zotnija !

— Besa e Zotit na ka marrë uri,ja,
ka dy dit' që gja në goj' s'kem shti !

— Nji dekikë edhe ju sjell me ngranë.

— Njashtu t'lumt' ! . . . Po pate pak raki !

— Menjiherë do t'jua sjell, zotni !

Qeshet Sula . . . Gjetja i pëlqen !

— Qenke i pun's o plak po m'duket mue,
njerz't e shkathët na dim' mirë me i çmue !—
foli i pari e zjarrin shpupuriti
e do krande hodhi përsëri,
e, si sytë Gjetos n'sy ia njiiti,

kshtu me folë nisi prap ai :

— Se kush jemi ti nuk po na pyetë,
por po e shoh un mir' se je kujtue,
na ndihmove, do kesh ar me tretë,
na tradhtove, dije, ke mbarue . . .

Zemërdridhun Gjetja u ka pru
bukë e djath e 'i shishe me raki :

— Se kush jeni, mirë un jam kujtue.
Qe, urdhnoni çka m'qëlloi në shpi ! —
e tue qesh' përpara ua ka vu.

Bukën, djathin duerësh ia rrëmbyen,
fryj bulshijt e ha si ujq uritë,
n'gojën zgavër rrukulle rakinë,
me nxe pak at trup'n e tyne t'ngritë!
I sheh Gjetja e ftyra e plakut zbe,
nji idhni e madhe don me e gri :
«Eh, o Gjeto, n'llom ti sonte re,
zehër duhet, jo me u dhan' raki,
me plumb duhet për me iu shtruve gosti!»

Gjeto Plaku kryet e rand' ka çue,
syty e tij me t'parit jan' takue.

— Si e ke emnin?

— Gjeto, or ti dai!

— Ndigjo, Gjeto, çka bluen n'krye s'e di,
por i urtë po më dukesh mue,

kte ma vonë kemi për ta pa . . .

A din, Gjeto, gja me më kallzue,
si shkojn' punët kndej nëpër Mirditë,
me miq ton' ndojherë a je takue,
si malsorët ata jan' tue i pritë ?

— Prej miqsh tuej un' vetë askend s'kam pa...

— Po malsorët ?

— Besa, s'dij shum gja,
por thom t'knaqun dhe aq fort nuk janë ! . . .

Ç'ngrehalucet atëherë i pari
e nis Gjetos ai t'i flas' krenar :

— Shpejt ngadhnjyes na kemi ktu me ardhë,
kem miq t'fortë e pare sa me tretë

Çoje, Gjeto, këte putir ! T'kam gjetë

— T'u rrit' ndera, dan se je dai,
mir' se t'vini ndër kta malet tonë,
me fund gotën për Shqipni e pi,
porsi duhet kem me u prit' gjithmonë.

Barkaluqit i ka thanë i pari :

— Thir Islamin, t' vij' dhe ai me u nxe,
rri ti roje derisa të ndrrojmë.

— Pasha Zotin, m'duket se kam ngri
tha Islami, kur se mbrend' pat hi,
me rreshk t'madh ai zjarrit iu afrue,
nji cop' bukë e kapi me shpejti
e rakinë me nji frym' pat çue.

Gjeto Plaku u çue n'kambë at-herë...
— Ej, lum plaku, ku po don me shkue?
— Fort po m'dhimbet ky zotnija i mjerë,
pak buk' desha dhe këtij me i pru...
— Hapi vesh't e fute mir' në krye :
mos kujto se mund të luejsh me ne.
Buzqesh Gjetja : — Unë e di fort mirë,
bukur duka trima ju kallzon,
por kot them e ke që je tue u nxe,
çka po thue mue kurr ndërmend s'm'ka shkue,
nji deikë e qe këtu më ke !

Grueja e fmitë e presin me shqetsim.
E pyet Dila : — Ej, kush janë, o trim ?
— Janë anmiq, e Zoti kta i vraftë !
Kurr ma ngusht se sonte nuk kam mbetë,
por ndigjo, se s'kemi koh' me tretë.
Merri fmitë e shkoni te Astriti,
gjeni Zefin e rrethoni shpinë.
Un' do rrekem për me i mbajt' me fjalë,
gjall' këndeje nuk do t'i la me dalë.
Por, kujdes, se roje n'shkal' kan vu,
del nga burgu dhe len derën çelë.

Dridhshëm Dila e shikon në sy :
— Ndigjo, trim, un s'dal këndeje pa ty,
bashk' çuem jetën, bashk' këtu le t'vdesim ! »
Ai ndjen lotët në qerpik' t'i zbresin,
kafshon buzët : — S'kem të tan' si mbesim !

Hajt, vraponi, nisniu, mos vononi,
dert mos keni asnjigrim' për mue. . .

Kur te miqt ai doli përsëri :

— Merrni, burra, bukë edhe raki,
s'jam tue mund' si due me ju gostitë,
S'ka gja, Gjeto, mir' na ke gostitë —
tha i pari buzët tue fshi —

e na knaqemi se mir' na ke pritë.
Ndigjo, Gjeto, m'duke burrë i mirë,
ma do zemra me të pasun mik.

Ty nafaka të ka ardh' te dera,
mos len dore zogun me t'shpëtue,
bukur fort pleqnin ti ke me e çue,
ke me pasë bereqet e ar,

mjaft që t'bahesh ti jatak i jonë,
ndër kto ana do t'të bajm' të parë
kur sëshpejti t'vim na përgjithmorë!
Besa m'duket ke ti leverdi!

Buzqesh Gjetja dhe përdredh mustakët:

— Mir' fort m'duket e ke ba pleqni,
mue nafaka më ka zbrit' te shpija,
gja ma t'bukur edhe un' nuk due,
t'u rrit' ndera, ty, or lum zotnija,
me çka t'mundem kam me ju ndihmue!

Sa shumë syt të trevë q'u ndriçojnë,
sa shumë dorën Gjetos i shtrëngojnë,

sa me zemër asht tue qeshë i pari :
— T'lumtë, o burr, se qenke zog shqiptari !
Për shndet tand të gjith' nji her' ta çojmë !

I rreh Gjetos shpatullat i pari
— Mos prito e bjer dhe pak raki !
Qeshet plaku drejt në sy tue e pa :
— Ke qit' ceken me më lan' pa gja !
— Hajt e burr', se keq nuk ka me t'ra !

Pijnë, pijnë e syt sa shum u ndrijnë !
E nis gjumi «miqt» për me i kapitë !

Ka ardh' çasi që aq shum ka pritë !
Tash ka pshtue ! E turravrap te burgu ;
dera asht hapë e rrotull gja s'dëgjon !
Me hap t'sheptë ai pragun e kalon ;
ndjen fëtyrën t'ia lëmoj' freskija,
e ndjen zemrën Gjeto Plaku t'lehtë,
thue dhe 'i her' t'i kishte kthye rinija,
vrapon shokët sa ma shpejt me gjetë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETTI"
SHKODER

KANGA E GJASHTË

Mezi i natës thue se ka kalue,
por Astriti nuk ka ra me fjetë,
diçka sonte fort asht tue e mundue.
Ka si t'bahet nji ky kob me e gjetë?
Vajza e vetme tash dy dit' lëngon.
Ai hedh syt përdhe edhe e shikon
si lëviz ajo e çqetësueme,
si mbi krye e ama i qëndron
e i duket shumë e dobësueme:
nata e tretë që s'ka mbyllun sy.
E mbulon me dorën e dridhtueme,
peca vajzës ajo i ven mbi krye.

Forta borë që ka ra n' Mirditë,
bjeshk' t e nalta duken si duvakë
thue me qiellen sonte n' nji jan' shkri,
randojnë ahat, lisat rretheqark,
thue pa prit' se kan' për t'u rrëzue . . .
Në bor' shpijat fare paskan tretë,
jasht' çatijat vetëm u kan' mbetë.
Sytë e Dritës janë mbush' me vaj,
lot't e vaktë nëpër mollza i bijnë
— Si do bahet, Astrit, puna e saj,
thue doktori sonte do të vijë?
— Do t'vij', Drit', nuk ka për t'u vonue,
por ti ulu pak për me pushue,

do t'rri vetë me u kujdes' për Borën!
Eh, Astrit sa shumë u dhimbka fmija,
gjaku i gjakut tand, sa shumë u dhimbka!
Sa her' vdekjen e ke pa me sy,
sa her' shokët t'i kanë rrxue përdhé,
por prap zemra s'të ka lanë ty,
kurse sonte vehten n'dor' s'po e ke!
Përball' sonte pse s'e ke anmikun,
që mbi te të lshohesh me guxim,
gja s'të mbetet veçse për me pritun. . .

Fryn përjashta era me turbim,
stuhi bore çohet rretherrotull.

«Jo, s'vjen sonte» — mendon me idhnim —
nesër, ndoshta, tepër von' do t'jetë!»
E i çon sytë prap te vajza e shkretë,
që s'po mundet kurr me gjet' qetsi...

E i kujtohet, kur e la fëmi,
partizan në mal kur pati shkue
si e pat puthë at-her' me dashuni,
flok't e rrallë si ia kish lëmue,
si ajo «babi» kishte belbëzue
duer't e vogla nga ai tue shtri.
Këjo pamje e pati shoqënue
ndër beteja t'rrepta gjithënjë.
E, sa herë, kur n'pushime rrinte
për shtëpin', kur malli e pushtonte,

Bora e vogël nga ai duer't që shtrinte
forca t'reja n'zemër i gjallonte!

E, ja dita e bardhë kur kish kthye,
me krah-hapët ajo kish vrapue:

— Sa shumë, babi, t'kemi prit' na ty!
e në gji me mall e kish shtrënue.

Ishte rritë e ishte zbukurue

Bora e vogël, porsi e ama n'vënd,
si një zog i bukur tue cicrrue,

shpis' tue i dhanë vajza dritë e shend
Sa her' n'mbramje, kur i lodhun kthente,

që nga votra Bora e gzueme kcente,
porsi qingj e fill te ai vraponte. . .

Ai e lente që përtok' ta rrxonte,
flok't e zez që vajza t'ia shkatrronte!

E, n'at gas të Borës pa fajni,
bukurinë e jetës ai shikonte.

Kështu vitet dalngadal' kaluen

E Astriti ish i lum vërtetë,

veç i dhimbte që nuk mujt me gzuem
jet'n e lirë dhe e ama e shkretë,

n'prak t'çlirimit ajo kishte vdekë.

Ka një vit që pru e kan' n'Mirditë

e Astriti ishte gzue njimend,

në kto ana kish luftue dikur,

bukë e kryp e zemër kishte gjetë.

Republikën tash këtu do mbronte.

Sa miq t'vjetër ktu ai kish takue,
sa miq t'rij ktej djali kishte ba!
E i dukej, se, si ish largue,
tash sërishmi kishte kthye në shpi!
Gjeto Plaku mbi të gjithë ish gzue,
ma t'majm berrin ai e kishte pré,
e, at mbramje t'dy tue bisedue,
ndejtën drita deri sa kish le.
E sa fort që e donte Gjetja Borën!
— Ta ruejt' Zoti! — plaku shpesh i thonte
se për mend kund shoqen, besa, s'ka!
E sa shumë që Bora u gëzonte,
kur në prehën trimi e vendonte.
Qeshte Gjetja bash si t'ishte fmi.

Por a thue ma e bija do të çohet,
a thue ma me Gjeton do gëzohet?

O Astrit!—i ia priti 'i za nga jashtë!
Sytë e Dritës ndritën nga gëzimi.
— Erdh doktori, m'duket! pëshpëriti.
— Çka asht zani? — pyeti at-herë Astriti.
— Jam un', Prenga, baba më ka çue!
Hyni djali aty mbrend' pa frymë:
— Nga, Astrit, kem diversantat n'shpi!
Vshtir' t'largohesh kurse Bora vuen,
punë e rand', se fort po u dashka fmija,
por ti roje e jetës je, e ruen
gjith fëmijë që ka n'gji t'vet Shqipnija!

KANGA E SHTATË

Sa fort Gjetja fmit i përqafo,
kurr si sonte flokët s'u ka lmuë
e të shoqen ma me mall shikue.
Rretherrotull: malësorë, ushtarë!
«Me ksi trimash çdo anmik then kryet,
me ksi trimash s'mbetet një për farë!»

Midis tyne dan në shej Astriti,
shqipe mali gjith Mirdita e mban,
trim me bre ai hekurin me dhambë,
për miq mjalt prej goje trimi qiste,
plak e ri n'kto ana fort e don,
dhe me e drashtë at hasmi fort e dron,
shkamb mbi shqembe ai këtu qëndron,
me sokolat që i ka dhan' Partija!

Përball' Gjetos po vrapon Astriti
e me turr e puth n'të dyja faqet:

mbas tij Zefi se sa shum po knaqet:
– T'lumtë, o Gjeto, bukur ke punue!
– Po, veç shpejt, mos t'dalin e shpëtojnë!
– Mos druej, Gjeto, se nuk kan' nga shkojnë,
kndej çjypana s'mundet me kalue!

Boshk' me trimat kan' dal' sonte gratë:
kush mban n'dor' kërcnueshëm një sopatë,
kush një cfurk zemrueshëm nalt e çon
edhe vala e vrullshme popullore
shpinë e Gjetos si n'një dan' shtrëngon.
Afër Gjetos Prenga ka qëndrue,
shtrëngon grushtat dhe i duket plakut
se prej vorri sonte gjini asht çue,
se dhe ai anmikun tash rrethon.
Jo, ai Gjinin s'ka për ta koritë!
E Astritit Gjetja i asht avitë:

– More burrë, a ke ndo' i pushk' me mdhanë,
mbi ta s'rrihet sonte kshtu pa qitë.
Syni i djalit sa shum që ka ndritë.
Feshk prej brezit ai hek' një revole:
– Nuk kam tjetër, merr qëllo me te,
shpesh, o Gjeto, ajo n'dorë i ndriti
një petriti, që ka ra n'kufi.
Shtjer me te e gjakun merrija atij.
Në dorë armën Gjetja ka shtrëngue,
prap të Gjini mendja i ka shkue,
seç e ther atje në krahanuer

njajo plagë që s'u mbyllka kurrë.

T'gjith kan' zanë rrutull pozicicon :
presin shejin e Astritit, e
çdonji pushkën, spatën n' dor' shtrëngon..
Ka ngul' Gjetja syt në shpi të vet
e ndjen zemrën se sa fort troket

– Pritje e ankhët rrotull e qetsi.
Nji za i fortë u çue at-her' n'ajri :
– Dorëzoniu — Astriti vikti,
fill mbas tij dhe Gjetja ndejti gati,
– Dorëzoniu — anekand thërrasin,
bashk' me trimat malet po buçasin,
edhe lumi atje poshtë ia pret :
– Dorëzoniu! – mbar' Mirdita thurret.

Por nga shpija pushka po pëlçet
e mashinka nëpër terr veton.
Atbot' lufta rreptas ka fillue.
Breshën plumbat rretheqark kërcasin :
*S'do shpëtoni, s'keni se nga shkoni,
ndër kta kropa sonte do mbaroni!*

Zefi i Markut me rrëmbim po shtije,
por pran' Gjetos që nji trim po bije;
nji të therun n'zemër ndi ka plakur.
Nëpër ball' tue i rrjedhun djalit gjaku,
ka nis' borën në të kuq me e ngjy.

Asht Mhill Zefi, Gjetja e njeh fort mirë,
Sekretari i rinis n'katund,
djal' pa fjalë edhe me zemër t'dlirë,
nji të dytë mos me ia gjetë askund.
Sa her' Gjetos i ka shkue në shpi,
sa her' bashk' me te kam' bisedue!
Fort ia kandte Gjetos me e ndigjue.
S'ka pak dit' që Mhilli i kishte thanë;
sa pranvera t'merrte me lulzue,
n'Mat me zbritun kishin t'rijt të tanë
e kish Gjetja bashk' me ta me shkue.
Por së shpejti do të vij' pranvera,
n'Mat rinija me gazmend do zbresë,
veç me shokët Mhilli nuk do shkojë,
at far' djali dheu i zi do e tresë...
Mollzash s'rudhme lotët ndjen tue ra,
thue vet' Prengën si t'ia kishin vra!

Duro, Gjeto e bane zemrën gur,
s'asht koh' vaji, hasmin para e ke,
ai e di se s'mund t'shpëtojë kurrë,
por mund t'fiki dhe ndo 'i zemër t're.
Shihe Zefin se sa mir' që shtjen,
shih Astritin si qëllon pa da,
si e mbyt dhimbjen që të qet' s'e len.
Asht i ri, por zemrën t'fortë e ka,
s'ka stuhi që t'mundet t'ia coptojë.

ndoshta e bija tash në jet' s'asht ma,
por prap shkamb Astriti do qëndrojë!
«Astrit emnin e astrit ti je,
e astrita trimat që më ke,
ata bukur din' me e luejtun gishtin,
kambë anmikun ktu s'e lan' me ba!»

S'të rreh, Mhill, ma zemëra bujare,
që qe ndezun flakë për liri,
t'fiku jetën sonte 'i dor' tradhtare
shit' te i hueji për një grusht flori!
Por në zemra t'shokve do jetosh,
prore i gjall' ti ke për me qëndrue,
me pushk' t'tyne hasmin do qëllosh,
Republikën ti përher' do mbrosh!

Kshtu s'durohet, Gjetja m'kambë çohet:

— Ndj, Astrit, me ta kështu s'luftohet,
përmbi kodër jan' porsi n'kala,
ma se 'i shok un them se kan' me vra.
Ma jep lejen t'i çfaroj me 'i herë!

— Si? — Astriti e pyeti atëherë.

— Mbrend' ta djegim hasmin në shtëpi.

E kqyr djali Gjeton me habi:

— Mbrend n'shtëpi? E din se çka po thue?

— Po, Astrit, fort mirë e kam mendue

S'asht koh' fjalësh, m'duhet pak vojugur.

Tue u ngreh' rrëshqanthi nëpër borë,
nji plumb Gjeton në krah t'majtë e muer,
por s'u ndal, urrejtja i dha fuqi.
Dhe pak shpija do të marri horë !

Oh, sa vuetje t'randa e sa mundime
Gjeto Plaku njohtë aty ai i ka
e sa shpresa t'shueme e sa kujtime
ajo shpi në gji të vet që mba !
Asht e tmershme e trimit po i duket
se si thik' në zemër thellë i futet
njajo flaka që mbi shpi u çue,
po 'izet shpija kish me frugullue,
me dor' t'vet kish zjarrin me ua vu
mjaft kta «miq» që n'votër i kan' ra
t'ken' me u nxe ndopak n'kët flakada

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER

KANGA E TETË

Kët dit' maji qielli farfuri.
Fort po ndritka e fort po nxeka dielli.
Ndritun rrezesh bjeshkët jan' tue qeshë,
n'lule pemët përsëri jan' veshë.
Zoqt ndër pem' gëzueshëm cicërojnë
e e ndjellin mollshëm shoqishojnë,
her' fluturo e her' ndalu ndër gema.
Ç'po na zbret, o lulja e rinisë,
faqes malit porsi erë e lehtë,
ç'po vijn' vashat bukur fort stolisë,
ç'po vijn' trimat, trimat-ô me fletë,
për hajr Gjetos në shtëpi po i shkojnë.
Kuç si gjaku flamuret po shtillen,
rrahin flatrat sot me krenari,
mbi shpi t're gazmendshëm po valojnë!
Trima e çika zemërbardha
dora-dora ç'na jan' kapë,
sa mir' valles ia kan' marrë,
sa mir' kangës ia kan' nisë:
"Gjeto Plak, o Gjeto Plak,
ty kurr syni nuk t'asht trembë,
vet' shtëpisë i vune flakë,

se ç'e dogje hasmin mbrendë,
ç'e ke djeg', ç'e ke shkrumbue,
trim mbi trima je tregue!»

Qeshet Gjetja e der mustaku i qeshet!
Kur ma i bukur s'i asht duk' katundi,
kurr ma e dashun s'i asht duk' Mirdita!
N'tesha t'reja veshë asht Gjeto Plaku
si mëndafshi i shkëlqen xhurdija,
borë i bardh' kapuçi rashatak.
Fmija e Dila afër tij qëndrojnë,
miqt po presin nga gjith an't që zbresin!

Nji dërgat' ka ardhun nga Tirana,
Qeverija vetë at e ka çue:
«Fill' te Gjetja — m'i ka than' — të shkoni,
shndet e jetë trimit m'i uroni,
fort për zemër Gjeton ma shtrëngoni!»
Sekretari i Partisë, Zefi
ka çue dorën e ban shej' me pra.
Mejti kanga e s'u ndi ma gja;
At-her' Zefi kshtu ka nis' me folë:
«Gzim i madh sot asht për ne, o shokë,
gzim i madh për kët Mirditën tonë,
trimit Gjeto Plaku, Presidiumi
i Kuvendit Popullor t'Shqipnisë
i ka dhan' Medaljen e Trimnisë.
Eja, Gjeto!»

Rreth asgja nuk ndihet,
gjithkush syt' te Gjeto Plaku i ka,
maje gishtash deri fmija ngrihet
trimin Gjeto për me mund' me pa.
E sa fort që shplakët popërplasin,
«Urra!» t'tanë ndij sa shumë po thrrasin,
sa shumë zani nëpër bjeshkë ushton,
nëpër kodra dhe lugina shkon,
n'gjith' Mirditën, n'gjith' Malsin gjëmon!
Trimin shokët ç'ma kanë përqafue,
trimin miqt' sa mir' ma kanë urue,
sa fort Bora trimit po m'i qesh
e Astriti s'mbahet nga gëzimi!
Dy medaljet e trimnisë ndrijnë,
njana e Gjinit e qe tjetra e tij,
mes medaljesh tjera vetëtijnë.
Sa shumë Gjetos syt' po janë tue i ndritë-
e i sjell si fmija i zan' në faj,
mezi mbahet që mos t'derdhi lot,
porse buzët porsi gjethi i dridhen;
n'fillim zani si i mek't tue dalë,
veçse zemër ai ma von' po merr:

— O ju miqt' e mij e more shokë,
s'bashku jetën ktu e kem kalue,
le e rrit' ndër shkrepat e Mirditës,
nja dy fjal' m'don zemra me ju thanë:
kurrëgjia t'madhe them se nuk kam ba,

pleq e fmij kte kishin për me e ba,
se anmikun n'votër s'e kem lanë
qysh se usht le i pari yn' nder mote
jo ma sot ndër këto ditët tona. . .
Urtë anmiqt le t'rrijnë e mos të lehin,
ktej mos t'dalin se, sharrojn' me krye,
toka e jonë nuk u bjen në skjep
me iu ba, po, dhambi sa i kalit . . .
Çue ma keni ju shtëpinë e re,
që ta gzoj me grue e fmi n'pleqni,
paçi gaz e t'mira n'shpijat tueja,
gjithmonë ambël jeta ju kaloftë!
E ju, miqt e ardhun nga Tirana,
shokve t'dashun fort shëndet m'u çoni
nga një plak, q'e bani t'ri Partija
e t'm'u thoni se der t'jet' mbi dhe
Gjeto Plaku besën s'ka me e thye!
E tash eni, shokë e miq sa jeni,
eni s'bashku t'hyjm' në shpinë e re,
aty shtruve kam meze e raki! —
edhe miqve Gjetja u ka pri.

Kupa e çieilit farfuri e dielli
fort po ndrin edhe ma fort po nxen,
me 'i mij' rreze lulet përkëdhel.
Bjeshkësh filadi përmbi to po ulet
e bilbilat tue këndue n'korië,
toptha bore qingjat ndër lëndina.

Trima e çika zemërbardha
dora dora ç'na jan' kapë,
sa mir' vallen që po e çojnë,
sa mir' kangën që po e kndojnë :
«Gjeto Plak, o Gjeto Plak,
ty kur syni nuk t'asht trembë,
vet' shtëpisë i vune flakë
se ç'e dogje hasmin mbrendë,
ç'e ke djeg', ç'e ke shkrumbue,
trim mbi trima je tregue !
Gjeto Plak, o trim me fletë ,
lavd e nder ti paç për jetë,
paç gjithmon' gaz e haré,
ma gëzofsh shtëpinë e ré!»

F U N D

STASH 2204 — 52

Tirazhi: 3000 copë

N. Sh. B Stabilimenti "Mihal Duri,, Tiranë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
S H K O D E R

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
S H K O D E R

Çmimi lekë 10